

Дзітлярыйшчы і Мастацтва

Год выдання 33-і
№ 4 (1953)
12 студзеня 1965 г.
Аўтарак
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

ДАСТОЙНА АДЛЮСТРОЎВАЦЬ ВЕЛІЧ СПРАЎ САВЕЦКАГА НАРОДА

У ПЕРЫЯД будаўніцтва камунізму, калі аслабіла поўна раскрыюцца духоўныя сілы грамадства, усё больш значную ролю адыгрывае мастацтва творчасці. Ідзе праца абнаўлення і ўзбагачэння эстэтычнага арсеналу савецкага мастацтва, умяцоўвацца яго сувязь з народным жыццём.

Мастацтва сацыялістычнага рэалізму пашырае межы мастацкага пазнання свету, адкрывае новыя магчымасці эмацыянальна-эстэтычнага ўздзеяння на чалавека. Творчыя работнікі шукаюць новых сурэц з гледзішча, спалучэння, чытанні, імкнучыся ў тую сувязь знайсці павярджэнне сваймі ідэяна-эстэтычнымі прынцыпамі, звернуць напрамак пошукаў новага ў літаратуры і мастацтве з патрабаваннямі сучаснасці.

У дзесяці зонах Расійскай Федэрацыі адбыліся тэматычныя мастацкія выставы, якія выклікалі надзвычайную цікавасць працоўных да вывучэння мастацтва. У самым разгаре тэатральна і музычнага сезону. У кінематографіі, тэатры, музыцы, вывучэннем мастацтва пачаў з заслужанымі майстрамі ўсё больш цікава і значна правіраваць сабе маладыя творчыя работнікі. Шматлікія сацыялістычнага мастацтва пастаянна ставіць новыя пытанні, патрабуе самай пільнай увагі, удумлівага партыйнага падыходу, смелых рашэнняў.

Ленінская лійна развіцця сацыялістычнага мастацтва, яго заданні, на сучасным этапе вырабляюцца калектыўна, іны сфармуляваны ў Праграме КПСС, у рашэннях XX, XXI і XXII з'ездаў партыі, у рэзалюцыі чэрвеньскага (1963 г.) Пленума ЦК КПСС.

Савецкая літаратура і мастацтва заваявалі шырокае прызнанне сваёй рэвалюцыйнасцю, ідэямі сацыялістычнага гуманізму, непрымыслимасцю да свайго ла і напісана, высокай мастацкасцю, развіццём лепшых тэндэнцый сучаснай культуры. Творчасць большасці нашых пісьменнікаў, мастакоў, кампазітараў, дзеючых кіно і тэатра з кожным годам ўзбагачаецца новым сацыяльным і эстэтычным вопытам, адлюстроўваючы ўзрастанне ўзровень культуры савецкага чалавека. Само жыццё павярджае плённасць шляху развіцця мастацкай творчасці ў нашай краіне. «Галоўная лінія ў развіцці літаратуры і мастацтва, — гаворыцца ў Праграме КПСС, — умяцоўвацца сувязь з жыццём народа, прадузівае і высокамастацкае адлюстраванне багацця і мнагаспартынага сацыялістычнага рэалізму, натхненні і яркі паказ новага, сапраўды камуністычнага, і вырвіць усёго таго, што перашкаджае руху грамадства наперад».

Наша мастацтва сцвердзіла сабе як мастацтва жыццёвай праўды, і таму яго аптымістычнае па сваёй сутнасці.

Савецкае мастацтва адлюстроўвае жыццё ва ўсёй яго поўнаце, у барацьбе і пераадоленні цяжкасцей, у буднях сацыялістычнага будаўніцтва і рэдасці перамог, у вострых канфліктах і драматычных сітуацыях. Асноўнымі праблемамі нашай краіны і шляху і з'явы сінтэзіраюць жыцця, савецкі мастак раскрывае ён у гістарычнай перспектыве. Гэта дзе магчымасці ўвасобіць у мастацкай творчасці вядучыя тэндэнцыі грамадскага развіцця, увасобіць лафас будучыцця камунізму і гераічны характар нашай сучаснасці. Гэта дазваляе раскрыць усё багацце чалавечай асобы, сфарміраванай сацыялістычнай рэалісцю, рэзультатнасцю форм, у якіх працягваюцца грамадская актыўнасць савецкага чалавека, творцы і будучыця новага жыцця. Вопыт нашай літаратуры і мастацтва зноў і зноў павярджае, якая вялікая сіла ўздзеяння станоўчага прыкладу для ідэяна, маральнага і эстэтычнага выхавання людзей.

Партыйнасць і народнасць мастацкай творчасці — неаддзяльныя рысы мастацтва сацыялістычнага рэалізму. Тое мастацтва партыйнае і народнае, якое ствараецца для народа, выказвае яго думкі і спадзеваны, дэмагаве людзям паўнай і глыбей зразумець сабе і свой час. У скарбніцы мастацтва сацыялістычнага рэалізму няма твораў, якія ўзбагачылі духоўнае жыццё народа. Звяртаючыся да іх сёння, мы яшчэ раз пераконваемся, што толькі таленавіты і прадузівае творы вытрымалі праверку часам, толькі тыя, якія натхнены камуністычнымі ідэаламі і служачыя народу, а не асобнымі снобам і «эліцістам», тыя творы, якія насыцаюць магучы зарод думкі і паучыцца, здолны натхніць чалавека на подзвіг.

Такія ўвайшлі ў духоўнае жыццё народа лепшыя творы мастацтва нашай рэвалюцыйнай эпохі.

Ва ўмовах сацыялізму накоплены багаты вопыт развіцця і ўзаемаўзбагачэння нацыянальных культур. Сацыялістычнае мастацтва ствараецца намаганнямі мастакаў інтэлігенцыі ўсіх народаў нашай краіны, яго шматнацыянальнае і інтэрнацыянальнае, яго ўбірае ў сабе лепшыя традыцыі кожнай нацыянальнай культуры народаў Савецкага Саюза, дасягненні прагрэсіўнага мастацтва ўсіх народаў свету, выступае супраць перажыткаў нацыянальнай абмежаванасці і выключнасці, супраць нацыяналізму.

Развіццё дэмакратычных і рэалістычных традыцый мінулага арганічна спалучаецца ў савецкім мастацтве з наватарскімі пошукамі, узбагачэннем метаду сацыялістычнага рэалізму. Але гэта не мае нічога агульнага са спробамі ажыццявіць і выдасць за прагрэсіўныя тыя з'явы, якія ўяўляюць сабою адступленне ад рэалізму, вядучы мастацтва ў бок фармілізму, эстэты, беззмірнасці. Уклад, які ўнесла і ўносіць мастацтва сацыялізму ў сучасную культуру, звязаны з прынцыповай навізнай ідэяна-мастацкіх канцэпцый, з раскрыццём у розных відах і жанрах мастацтва характары і духоўнага аблічча чалавека сацыялістычнага грамадства.

Далейшае развіццё савецкага мастацтва патрабуе актыўнага ўмяшання ў жыццё, насыпных пошукаў новых рэалістычных шляхоў і форм, новых сродкаў мастацкай выразнасці.

Падтрымліваючы сапраўднае наватарства і творчае дэзэрванне ў мастацтва сацыялістычнага рэалізму, савецкае грамадства чакае натхненнага творы аб нашай сучаснасці. Нашаму мастацтву павінны быць аднолькава чужыя як разгубленасць перад складанасцямі жыцця, згучэнне змрочных фарбаў, так і выхаванне, абыяцельска самазадоволенасці, малаванне ідэяна-мастацкіх карцінак, якія паказваюць жыццё толькі ў ружовых адценнях. Сапраўдным укладам у развіццё савецкага мастацтва могуць стаць толькі тыя творы, у якіх пераканаўча, усхвалявана і ярка раскрываецца творчы, стваральны пачатак, які вызначае самую сутнасць жыцця нашага грамадства, яго імкненне да камунізму, у якіх непрымірна выкрываюцца ўсё тое, што стаіць на шляху нашага руху наперад.

У барацьбе за новае, камуністычнае, супраць адважанага свету індывідуалізму і мяшчанства ў савецкага мастака можа быць толькі адна пазіцыя — наступальная. Ідзі камунізм — вось правільны коміпас, па якім савецкі мастак звяртае і разлічвае напрамак і сілу ўдару ў барацьбе.

Паступальнае развіццё сацыялістычнага мастацкай культуры неперайна звязана з барацьбой супраць буржуазнай ідэалогіі. Імпэрыялістычная рэакцыя вядзе ідэалогію імперыялістычнага камунізму, якая не спыняецца ні на мінуту. Нам не дадзена права нават на малейшую перадышку ў ідэалогічнай барацьбе. Яма і не можа быць мірнага суіснавання паміж ідэямі развіцця чалавечтва да яго светлай будучыні і ідэямі рэакцыі, звернутымі ў мінулае, якія імкнучыся абязброіць народы ў іх барацьбе за свабоду, мір і сацыялізм.

Сама прырода нашага мастацтва, яго ідэяна-эстэтычная сутнасць паўстаюць супраць спроб рэстаўрацыі прынцыпы сацыялістычнага рэалізму ў патоку фармілістычных плыняў, народнага крызісам буржуазнай культуры, якія атручваюць сямдасць чалавека песнімістычнымі ідэямі аб нібыта спрадвечнай хатнасці грамадскіх адносін, процістаўляючы сапраўдным грамадскім, іх прынцыпам, створаным чалавечтвам, паварненым эксперыментальна, эстэтычна фарматворчасцю. Таксама чужы сацыялістычнаму мастацтву натуралізм, які пазаўвае мастацтва духоўнага, ідэянага пачатку.

Барацьба за мастацтва, якое служыць народу, сцярджае высокі ідзі сацыялістычнага гуманізму.

[Заканчэнне на 3-й стар.]

ЦЯПЛО БРАЦКІХ СЭРЦАЎ

засведчыць сваю любоў і глыбокую павагу да рускага мастацтва.

6 гады вечара. У прыздыме займаюць месцы: Ц. Я. Кіслаў, К. Т. Мазураў, П. М. Машараў, С. О. Прытыцкі, Ф. А. Сургані, Д. Ф. Філімонаў, В. Ф. Шаўра, Л. Г. Максімаў, намеснікі Старшыні Савета Міністраў БССР, старшыня аркамідэта па правядзенню Дзедады І. Ф. Кілімаў, загадчык аддзела навукі і культуры ЦК КПБ М. Ф. Капіч, сакратар Мінскага абкома КПБ А. Ц. Караткевіч, міністр культуры БССР М. А. Мінковіч, старшыня Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па кінематографіі Б. У. Паўдніак, намеснікі Міністра культуры БССР Р. Г. Мазулін і Я. Б. Паратаў, старшыня праўлення Саюза кампазітараў БССР Д. Р. Камінскі, народныя артысты СССР Л. П. Александровская, Р. Р. Шырма, народныя артысты БССР Г. І. Цітовіч, В. М. Чарнабаў, Л. Ф. Бражнік, В. І. Глушакоў, заслужаны артыст БССР В. Д. Ганчаранка, заслужаны дзеяч мастацтва БССР І. С. Абрамсі, галоўны дырыжор Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра БССР В. В. Катаеў, прадстаўнікі мастацкіх калектываў, прадпрыемстваў, грамадскіх гарада.

8 гадзін 20 мінут. Пад гукі ўрачыстага маршу да перона п'яціхадзіць экспэрс. Сустрэкаюцца накіроўваюцца да вагонаў. Кошыга, хто ступае на мінскую зямлю, гарача абдымаюць, паціскаюць рукі, радасна вітаюць. Праходзіць мінута — і вось перон ужо запоўнены гасцямі. На вышпываным ручніку ім падносіць хлеб-соль, уручаюць букеты жытых кветак.

Сярод прыбылых на Дзедады — намеснікі Міністра культуры БССР Г. І. Уладзікі, міністр культуры РСФСР А. І. Папоў, загадчык сектара Ідэалогічнага аддзела ЦК КПСС В. Ф. Кухарскі, намеснік загадчыка аддзела Бюро ЦК КПСС па РСФСР З. П. Туманова, першы сакратар праўлення Саюза кампазітараў СССР Ц. М. Хранікаў, народны артыст СССР Ц. М. Хранікаў, сакратар праўлення Саюза кампазітараў РСФСР А. А. Халадзілі, народныя артысты РСФСР Г. В. Свірыдаў, В. П. Салаўёў-Сядой, В. І. Мурадзі, заслужаны дзеяч мастацтва РСФСР А. А. Юрлаў, В. С. Левашоў, народныя артысты СССР Л. П. Александровская, Б. В. Плянонаў, Т. М. Нікіяна, народныя артысты БССР Г. І. Цітовіч, Д. М. Смоліч, народны мастак БССР Н. Р. Чамадураў, народны пісьменнік БССР К. К. Крапіва і іншыя.

Уступным словам урачыстае вечар, прысвечаны Дзедады рускага мастацтва ў Беларусь, адкрывае намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР, старшыня аркамідэта па правядзенню Дзедады І. Ф. Кілімаў.

— Дзедады рускага мастацтва, — гаворыць ён, — вялікая і радасная павада ў культурным жыцці Беларусі. Яна будзе садзейнічаць дабраўраўнаму ўзаемаму ўзбагачэнню культуры, далейшаму ўмяцоўванню непарунай дружбы і братства рускага і беларускага народаў.

Працоўныя рэспублікі па заслугах ацэняць выдатнае майстэрства ўсіх удзельнікаў адкрытага Дзедады. Гасцінныя беларускі народ ад усёго сэрца жадае вам, дарэгі нашы сёстры, вялікага шчасця і новага аргана творчага ўзлёту!

Які светач рускай культуры аказвае самы дабраўраўны ўплыў на развіццё культуры народаў нашай краіны. Кожнае выступленне творчых сіл Расійскай Федэрацыі, у якой бы рэспублікі яны ні праходзіла, становіцца сапраўдным святлам дзеючых культур, усіх працоўных.

Ад імя і па даручэнню Цэнтральнага Камітэта Кампарты Беларусі, Прыздыму Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР, ад імя працоўных рэспублікі І. Ф. Кілімаў горада і сардэчна вітае прадстаўнікоў рускай культуры і мастацтва, жадае ім вялікіх творчых поспехаў!

Гасцінныя беларускі народны артыст СССР В. В. Плягонаў і майстар Мінскага радыёзавода Л. М. Бондарава. Яны выказалі гасціннае сардэчнае падымку за тое, што прыехалі ў Беларусь назвамі з дасягненнямі сваёй працы, з выдатнымі творчымі рускага мастацтва.

Слова атрымаў міністр культуры РСФСР А. І. Папоў. Ён гаворыць аб творчай дружбе дзеючых літаратуры і мастацтва РСФСР і БССР. На адкрываемай Дзедады, падкрэсліў ён, будзе прадстаўлені цвет рускага выканаўчага майстэрства самых розных жанраў. У ёй прымаюць удзел лепшыя прадстаўнікі музычнага мастацтва нашай краіны, якія прыносяць беларускаму народу астэтычную асалоду і шмат радасцей.

З глыбокім задавальненнем адзначаецца цікавасць да дзедады рускага мастацтва. Дзедады рускага мастацтва ў Беларусі вы-

ключная па сваім размаху, па амястоўнасці і па прадстаўніцтву ў ёй вядучых дзеючых рускага мастацтва.

У перыяд Дзедады будучыя праходзіць канцэрты, дэманстравацца кінафільмы. Музычныя калектывы, кампазітары і салісты выступіць непасрэдна ў цэхах заводаў і фабрык, у палатах культуры. Асноўным зместам канцэртных праграм з'яўляцца выкананне лепшых твораў сімфанічнай, харавой і камернай музыкі савецкіх кампазітараў.

— Дзедады рускага мастацтва ў Беларусі, — гаворыць у заключэнне тав. Папоў, — з'яўляцца лічце адной яркай лістэрацыі непарунай дружбы нашых народаў, яна будзе актыўна садзейнічаць больш цеснаму абдыжэнню, развіццю нашых культур і ўзбагачэнню духоўнае жыццё брацкіх народаў Беларусі і Расійскай Федэрацыі.

Ад выдатных традыцый абмену дасягненнямі культуры брацкіх савецкіх народаў гаворыць першы сакратар праўлення Саюза кампазітараў СССР Ц. М. Хранікаў. Ён заявіў, што шчасліва пабываць сярод беларускіх калег і з вялікім задавальненнем чакае сустрэч з амагарамі музыкі.

Пачынаецца канцэрт майстэраў мастацтва РСФСР. Веліччю гучыць у выкананні сімфанічнага аркестра Маскоўскай дзяржаўнай філармоніі, якім дырыжуе заслужаны артыст РСФСР К. Кандрашын. «Святлоцкая ўверцюра» Д. Шапаканіча.

Канцэрт для скрыпкі з аркестрам Ц. Хранікава выканалі вядомы савецкі скрыпач, лаўрэат Міжнароднага конкурсу І. Вязродны і сімфанічны аркестр. Затым аркестр выконвае першую частку «Вагнёрскай сімфоніі» А. Барудзіна.

Вялікі поспех спадарожнічаў майстэру мастацкага слова, народнаму артысту РСФСР С. Балашоў, які выступіў з літаратурнай кампазіцыяй на вершы савецкіх паэтаў.

Гучыць музыка — веліччя мелодыі «Патэтычнай аратарыі» Г. Сцягалева. Яе выконваць сімфанічны аркестр, Распуліканская руская харавая капэла, хор Беларускага радыё і тэлебачання, хор Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, хор Мінскага музычнага вучылішча імя Глінкі і народная харавая капэла Мінскага Палаца культуры і народнага мастацтва.

Дырыжор — заслужаны артыст РСФСР А. Юрлаў.

Другое аддзяленне канцэрта адкрыў саліст Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра Саюза ССР, народны артыст СССР І. Пятроў. Ён выканаў рускую народную песню «Эй, ухнем!» і песню Яромкі з оперы «Варожыя сілы» А. Сярова. Цяпла сустрэлі мігчыне выступленне заслужанага артыста Бурацкай АССР Б. Брунова, выканаўшаў фрагментаў з балета «Лебядзінае возера» П. Чайкоўскага, салістаў Вялікага тэатра Саюза ССР А. Рабінкіну і заслужанага артыста РСФСР М. Ляпу. Папыхова выступілі артысты Ленінградскага ваяльна-інструментальнага ансамбля, якія выканалі рад песень В. Салаўёва-Сялога.

У канцэрце таксама папыхова выступілі салістка Расканцэрта Н. Дорда, якая выканала лірычныя песні савецкіх кампазітараў, народны артыст РСФСР А. Райнін і вальетны Дзяржаўнага рускага народнага хору імя Пятніцкага.

Канцэрт майстэраў рускага мастацтва прайшоў з вялікім поспехам. Мігчыне цёпла віталі дарэгі гасці, узнагароджваючы іх бурнымі праяўленымі апладзісмантамі.

ВЫБАРЫ ў МЯСЦОВЫЯ САВЕТЫ

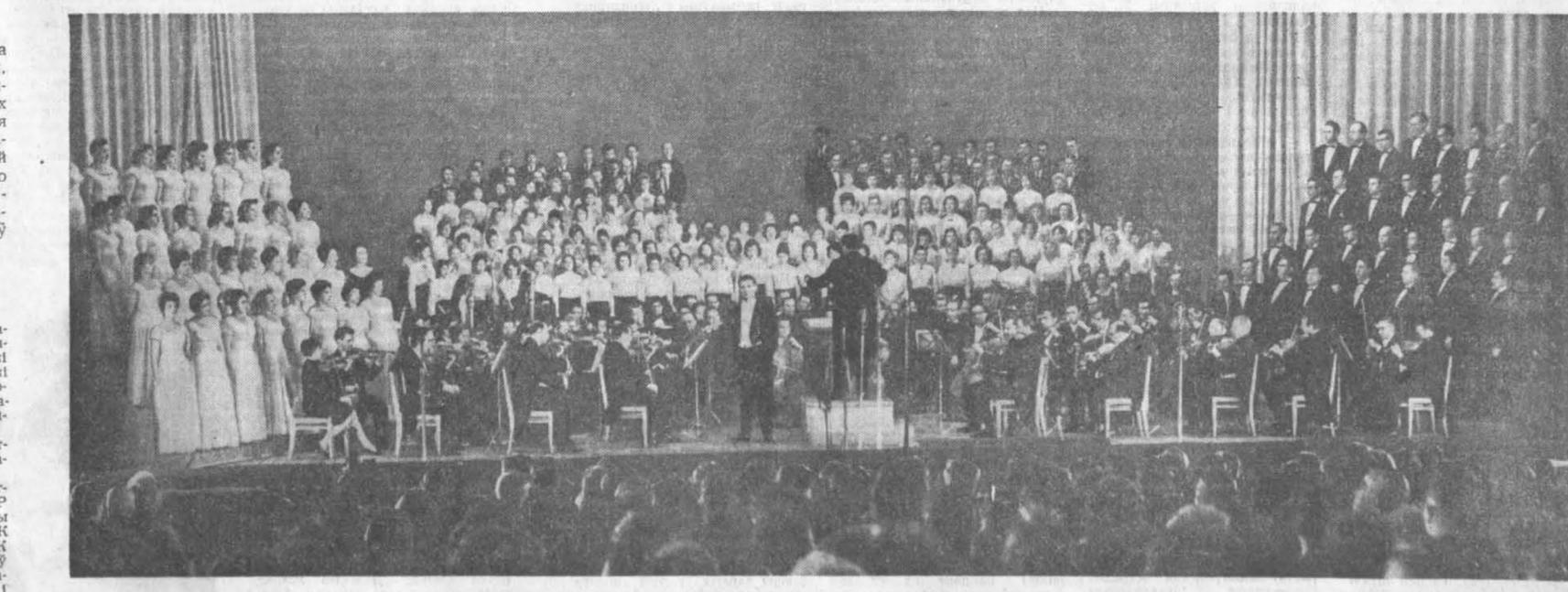
У сувязі з заканчэннем 3 сакавіка 1965 года паўнамоцтваў абласных, раённых, гарадскіх, сельскіх і пасялковых Саветаў дэпутатаў працоўных Беларускай ССР дзевятага склікання Прыздыму Вярхоўнага Савета Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі назначыў на нядзелю 14 сакавіка 1965 года выбары ў абласныя, раёныя, гарадскія, сельскія і пасялковыя Саветы дэпутатаў працоўных Беларускай ССР.

БАЯВЫЯ ПАМОЧНІКІ

У Ваўнянску адбылася нарада работнікаў культасветустаной раёна. Глядзельную залу РДК занялі загадчыкі сельскіх клубаў і бібліятэк, кіраўнікі гуртоў мастацкай самадзейнасці, старшыні налігасу і сельскіх Саветаў, сакратары калгасных і саўгасных партыйных арганізацый.

З дакладам аб выніках работы культасветустаной выступіў загадчык раёнага аддзела культуры В. Д. Гушчын.

За поспехі, дасягнутыя ў перыяд агляду сельскіх устаноў культуры БССР раёну быў уручан Пераходны Чырвоны сцяг Міністэрства культуры БССР, БРК прафсаюза работнікаў культуры і ЦК ЛКСМБ. Вялікая група энтузіястаў культурнага фронту была адзначана ганаровымі граматамі райвыканкома і сельскага парткома і грашовымі прэміямі.

Мінск, 9 студзеня 1965 г. Дзяржаўны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета БССР. Сімфанічны аркестр Маскоўскай дзяржаўнай філармоніі, Рэспубліканская руская харавая капэла, хор Беларускага радыё і тэлебачання, хор Беларускай дзяржаўнай кансерваторыі, хор Мінскага музычнага вучылішча імя М. І. Глінкі, народная харавая капэла Палаца культуры і народнага мастацтва ў выкананні дзеяч мастацтваў РСФСР А. Юрлаў. Фота Ул. КРУКА.

БЕЛТА.

